

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä, sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä sekä tarvittavat muutokset muihin lakeihin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintaa koskeva lainsäädäntö on hajautunut useisiin säädöksiin ja lainsäädäntöä on valmisteltu eri aikoina. Pirstaleinen lainsäädäntö lakien soveltamisesta käytännössä on osoittautunut haastavaksi ja monimutkaiseksi.

Hallituksen esityksen tavoitteena on muodostaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä yhtenäinen laki, joka sisältää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelyä sekä asiakastietojen käsittelystä käytettäviä tietojärjestelmiä koskevan sääntelyn. Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan säädöspohja muodostaisi selkeän ja yhdenmukaisen sekä kattavan kokonaisuuden, joka vastaisi perustuslain ja Euroopan yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksia sekä tukisi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän ja palveluiden kehittämistä ja sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota.

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin mielestä ehdotettava asiakastietolaki muodostaa pääosin selkeän, yhdenmukaisen ja ymmärrettävän kokonaisuuden. Siirtymäajat saattavat muodosta. Otamme lausunnossamme tarkemmin kantaa luvussa 4 esitettyyn Asiakasasiakirjojen käsittelyä koskevaan periaatteeseen ja Asiakasasiakirjoissa käytettävään kieleen.

4 Luku

Asiakasasiakirjojen käsittelyä koskevat periaatteet

17 §

Velvollisuus asiakastietojen kirjaamiseen

Esityksen mukaan *sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ja palvelun antamiseen osallistuvan avustavan henkilöstön* tulee kirjata asiakasasiakirjoihin asiakkaan palvelun ja potilaan hoidon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja valvonnan turvaamiseksi tarpeelliset ja riittävät tiedot. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöillä on lakisääteinen kirjaamisvelvoite. Asiakas- ja potilastietojen hyödyntäminen edellyttää määrämuotoista kirjaamista. Oikeiden ja riittävien

kirjausmerkintöjen puuttuminen vaikeuttaa tai tekee mahdottomaksi luotettavan arvion tekemisen hoidon laadusta ja asianmukaisuudesta. Potilas- ja asiakasasiakirjat ovat tärkeitä sekä hoidettavan että häntä hoitaneiden ammattihenkilöiden oikeusturvan kannalta varsinkin, jos hoidosta kannellaan tai hoitoa joudutaan muuten jälkeenpäin selvittämään. Tämä ei saa vaarantua osaamattomuuden takia. Avustavasta henkilöstöstä osa on täysin kouluttamatonta kirjaamiseen.

Viitaten kirjaamista ohjaavaan lainsäädäntöön, SuPerin mielestä oikeus tehdä hoidollisia merkintöjä asiakasasiakirjoihin kuuluu ensisijaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille, *sekä heidän ohjeidensa mukaisesti myös muut henkilöt siltä osin kuin he osallistuvat hoitoon*. Tämä tulee näkyä selkeästi lausunnolla olevassa hallituksen esityksessä. Asiakirjat on laadittava niin, että niistä saa selkeän käsityksen siitä, miten hoito toteutettiin eri vaiheissa, ketkä siihen osallistuivat ja miten hoidettavan lakisääteiset oikeudet otettiin huomioon hoidon järjestämisessä ja toteuttamisessa.

19 §

Asiakasasiakirjoissa käytettävä kieli

Hallituksen esityksen mukaan asiakasasiakirjoissa käytettävän kielen on oltava selkeää ja ymmärrettävää, ja niissä saa käyttää vain yleisesti tunnettuja ja hyväksytyjä käsitteitä ja lyhenteitä. Viranomaisen järjestämään sosiaali- ja terveydenhuoltoon sovelletaan, mitä kielilain (423/2003) 10 § ja 20 §:ssä ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään.

SuPerin mielestä kaikkien asiakkaiden ja potilaiden hoitoon osallistuvien henkilöiden kielitaidon merkitys korostuu hoitotyössä. Hoitoon osallistuvien on osattava puhua, ymmärrettävä, sekä kirjata potilas- ja asiakasturvallisuuden vaarantumatta.

SuPerin tekemän selvityksen mukaan työnantajat eivät testaa riittävästi ulkomaalaistaustaisten kielitaitoa. Potilas- ja asiakasturvallisuuden varmistamiseksi työnantajan tulee varmistaa työntekijän riittävä kielitaidon tason. Lähihoitajilla lähtötaso on B2. Tämä sama taso tulee olla myös muilla hoitotyötä tekevillä ja sitä kirjaavilla työntekijöillä. Kielitaitotason varmistaminen ei saa koskea vain viranomaisen järjestämää sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Silja Paavola
puheenjohtaja

Jussi Salo
kehittämisjohtaja

SuPeriin kuuluu yli 90 000 lähi- ja perushoitajaa sekä muita toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneita, jotka työskentelevät julkisella ja yksityisellä sektorilla.